

De ambities van Nationaal Park Hollandse Duinen

Een interview met programmadirecteur **Georgette Leltz**

“We zijn ongelooflijk trots”, was de eerste reactie van Georgette Leltz van Dunea toen het Nationaal Park Hollandse Duinen in oktober 2016 werd uitgekozen tot een van de drie mooiste natuurgebieden van Nederland. Het was het resultaat van een campagne die Dunea, samen met een groot aantal partners, eerder dat jaar was gestart om in de duinen van Zuid-Holland een Nationaal Park op te richten. Dunea speelde met dit initiatief in op de plannen van het ministerie van Economische Zaken om een nieuwe impuls te geven aan de nationale parken in ons land. Nationale parken moeten een ‘sterk merk’ worden met een veel grotere nationale en internationale uitstraling dan nu het geval is. In het kader van het programma ‘Naar Nationale Parken van Wereldklasse’ werd het grote publiek in de gelegenheid gesteld een stem uit te brengen op het ‘mooiste natuurgebied van Nederland’. De winnaars werden bekend gemaakt in een uitzending van ‘De wereld draait door’ en ontvingen een bedrag van 300.000 euro om hun plannen verder vorm te geven. Nu, bijna een jaar later, praat ik met Georgette, programmadirecteur van het Nationaal Park, over hoe het gaat met de ‘Hollandse Duinen’. Door Kees Vertegaal

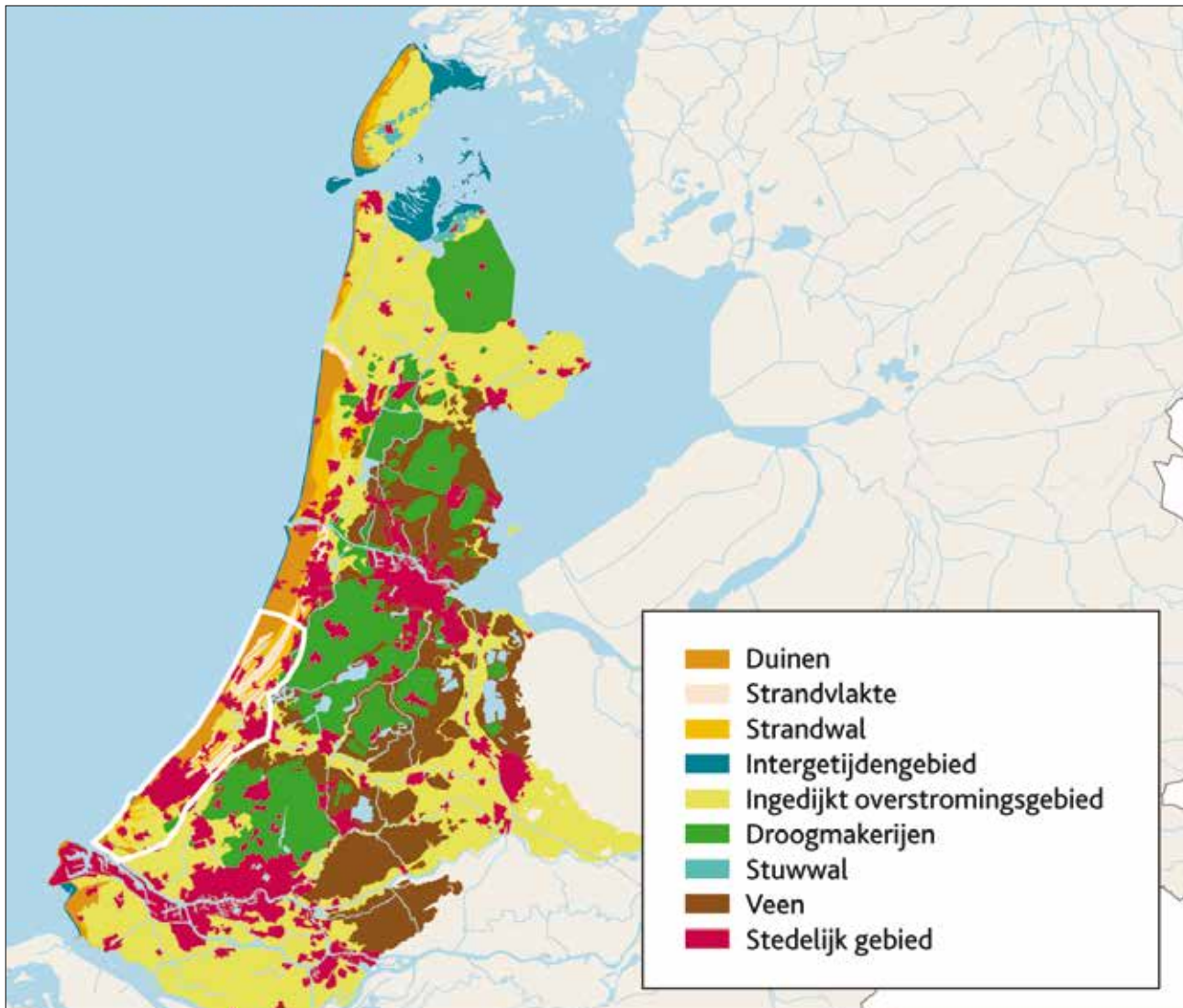
Trefwoorden: Nationaal Park, verbindingen, synergie, cultuur en natuur

We hebben afgesproken in het hoofdkantoor van Dunea in Zoetermeer. Dunea is hier gehuisvest sinds 2013. Georgette vertelt hoe het bedrijf een aantal jaren geleden bewust heeft gekozen voor renovatie van een ouder kantorencomplex. Daardoor is geen nieuw kantooroppervlak toegevoegd aan de toch al forse overcapaciteit van de vastgoedmarkt in de Haagse regio. Ook bij de verbouwing zelf stond duurzaamheid voorop. Er werd zo veel mogelijk gebruik gemaakt van hergebruikte en duurzaam geproduceerde materialen en het gebouw kent na de renovatie een 70% lager energieverbruik.

Over haar achtergrond zegt Georgette: “Ik ben begonnen als duinecoloog bij EWR (Energie- en Watervoorziening Rijnland), een van de voorlopers van Dunea. Daarna heb ik me meer met management bezig gehouden. Tot vorig jaar was ik manager Klant en Natuur. Nu ben ik als programmadirecteur bijna full time bezig met het Nationaal Park.”

Naar een sterk Nationaal Park

‘Hollandse Duinen’ is officieel nog geen Nationaal Park. Het afgelopen jaar is hard gewerkt om de eerste stappen te maken. “We zijn vorig jaar gewoon begonnen omdat het een goed idee is. De tijd was rijp en dan moet je ook het initiatief durven nemen”, zegt Georgette. “Maar er moet natuurlijk van alles op gang worden gebracht. Daarom hebben we onszelf drie jaar de tijd gegeven om het Nationaal Park Hollandse Duinen neer te zetten.” In de afgelopen maanden zijn er met allerlei partijen regionale bijeenkomsten gehouden om de ambities voor het park in kaart te brengen. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het ambitiedocument ‘Waar natuur stad en zee verbindt. Onze ambities voor het Nationaal Park Hollandse Duinen’. Dit document kan worden gedownload van de website www.nationaleparkhollandseduinen.nl. “En we zijn uiteraard bezig met de organisatie en financiering”.

Figuur 1. Het wit omlinjde gebied is het Nationaal Park Hollandse Duinen. In 2000 zien we dat het stedelijk gebied op de strandwallen en -vlakten en in de duinen flink is toegenomen. Het is deze verbinding tussen stad en land die Nationaal Park Hollandse Duinen uniek maakt.

gaat Georgette verder. “We willen geen ingewikkeld en zwaar bestuurlijk model. Het Nationaal Park zelf – met al zijn kwaliteiten en mogelijkheden – moet mensen aanspreken en motiveren, zodat iedereen graag mee wil doen.”

Waar ligt het Nationaal Park Hollandse Duinen?

“Het Nationaal Park Hollandse Duinen (Fig. 1) vertelt het verhaal van het ontstaan van Holland”, zegt Georgette. “De strandwallen en strandvlakten van de Oude Duinen beschermen het daar achter gelegen land al duizenden jaren tegen de zee. De Jonge Duinen zorgen sinds de elfde eeuw voor extra versterking. Hierdoor konden steden als Den Haag en Leiden zich ontwikkelen. Op de strandwallen liggen tal van oude kastelen en buitenplaatsen. In de Hollandse duinen komt alles bij elkaar:

zee en duinen, natuur en stad. Het Nationaal Park wordt begrensd door deze landschappelijke kenmerken. Landinwaarts zijn dit de meest oostelijke strandwallen, zoals bij Rijswijk, Voorschoten en Lisse. Aan de zuidkant vormen de jonge duinen bij Hoek van Holland de natuurlijke grens. Naar het noorden lopen de Hollandse duinen in feite door tot aan Den Helder maar voorlopig houden we de provinciegrens van Zuid-Holland bij Hillegom en Noordwijk aan.” De duinen die oostelijk van Hoek van Holland ontstaan zijn langs de monding van de Maas, zoals het Staelduinse Bos worden ook meegeteld. De stad Leiden ligt op de bodem van de Oude Rijn, die tot in de twaalfde eeuw een onderbreking van het strandwallenlandschap vormde, maar hoort bij het grotere geheel. “Er komt waarschijnlijk geen heel strikte begrenzing van het Nationaal Park”, zegt Georgette. “Dit betekent dat ook gebieden waarvan de eigenaren/beheerders formeel geen partner zijn, deel kunnen uitmaken van het Nationaal Park. Denk daarbij

aan landgoed De Horsten, dat eigendom is van het Koninklijk Huis, of aan de bollenvelden in het strandwallenlandschap tussen Rijnsburg en Hillegom.”

Natuur verbinden

Georgette vertelt over de ambities om de natuur te versterken: “Het Nationaal Park moet veel meer dan nu als één geheel gaan functioneren en als één geheel worden beleefd. Door een goede zonering van rustigere en drukker terreinen kunnen we kwetsbare natuur en verschillende vormen van recreatie beter op elkaar afstemmen. We kijken daarbij naar het hele Nationaal Park waardoor veel meer mogelijk is dan in de afzonderlijke natuurgebieden. Een overkoepelende gezamenlijke visie zal er toe leiden dat de terreinbeheerders in het park intensiever gaan samenwerken en het beheer efficiënter kunnen uitvoeren. Op die manier kan meer en beter worden beheerd. We willen de natuur ook versterken door nieuwe ecologische verbindingen aan

te leggen, onder andere tussen het Keukenhofbos en de binnenduinrand, en meer natuur te ontwikkelen in en om dorpen en steden.” Tot extra juridische bescherming leidt de instelling van het Nationaal Park niet. Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN) blijven daarvoor de geëigende instrumenten. “Maar we verwachten wel dat het Nationaal Park bij bezoekers en bewoners leidt tot meer kennis en een grotere betrokkenheid bij de bijzondere natuur- en landschapswaarden ervan, zodat goede bescherming nog meer vanzelfsprekend wordt.”

Nationaal Park, midden in de Randstad

“Het Nationaal Park Hollandse Duinen heeft een heel eigen karakter doordat het midden in de Randstad ligt”, vervolgt Georgette. “Cultuur en natuur zijn hier nauw met elkaar verbonden. Er wonen alles bij elkaar meer dan een miljoen mensen op korte afstand van internationale topnatuur: de zee, het strand, de duinen,

Figuur 2. Kasteel Duivenvoorde, een van de landgoedkastelen op de strandwal van Wassenaar. Foto: © Kasteel Duivenvoorde.

landgoedbossen en veenweiden. En er zijn prachtige oude binnensteden, musea, schitterende kastelen en landhuizen (Fig. 2), allemaal onder handbereik." Al die inwoners en bezoekers die van verder weg komen moeten het Nationaal Park straks als één groot samenhangend gebied kunnen beleven. "Voor bezoekers willen we daarom fiets- en wandelroutes verbeteren en waar nodig nieuwe verbindingen aanleggen. De herkenbaarheid van het park wordt vergroot met mooie welkomstborden bij de ingangen. We werken nu hard aan een nieuwe website waarop toeristische info en allerlei achtergronden te vinden zijn. Als het goed is gaat deze komende winter de lucht in. Er wordt gezocht naar nieuwe concepten van bezoekerscentra in combinatie met andere functies zoals horeca. Zo zijn de gemeente Den Haag en Staatsbosbeheer bezig met plannen voor een nieuw informatiecentrum als onderdeel van de herinrichting van de Koekamp. Via het Haagse Bos ontstaat dan een toegangsroute vanuit het hart van Den Haag naar de landgoederen van Wassenaar en naar de duinen van Meijndel", vertelt ze enthousiast.

Financiering en besluitvorming

Een belangrijke stap is het zorgen voor een goede organisatie en voor financiering. Daar wordt op dit moment nog over gesproken, dus Georgette kan daar niet al te veel over zeggen. Het is in ieder geval niet de bedoeling dat er een ingewikkeld en al te 'politiek' bestuur komt. Georgette: "Op dit moment denken we aan een kleine en soepel functionerende uitvoeringsorganisatie, bijvoorbeeld in de vorm van een stichting. Een klein bestuur kan op gepaste afstand zorgen voor toezicht op de taken van de stichting. Wij willen geen extra bestuurslaag creëren. Ik denk dat we met een kleine organisatie sneller kunnen werken. De besluitvorming over meer ingrijpende maatregelen verloopt dan op dezelfde manier als nu. Afhankelijk van waar het over gaat, ligt die taak 'gewoon' bij de gemeenten, de waterschappen, de provincie of de terreinbeheerders. Het hangt er ook van af hoe het Rijk de Nationale Parken 'nieuwe stijl' precies vorm gaat geven en wat de formele status van het NPHD gaat worden."

Voorlopig is voor het opzetten van het park een programmteam opgericht dat onder leiding staat van Georgette. Het programmteam bestaat uit vertegenwoordigers van een aantal partners. Naast Dunea zijn dat de provincie Zuid-Holland, het Zuid-Hollands Landschap, Staatsbosbeheer, de gemeente Den Haag, IVN en Stichting Duivenvoorde. Het programmteam wordt ondersteund door het Programma Nationale Parken van Wereldklasse van het ministerie van Economische Zaken.

Het is duidelijk dat het park niet zonder structurele financiering kan. Onduidelijk is wat de bijdrage van de rijksoverheid gaat worden, ook omdat de verantwoordelijkheid voor Nationale Parken enkele jaren geleden – enigszins in tegenspraak met deze naam – is overgedragen aan de provincies. Georgette hoopt en verwacht dat de partijen die deelnemen in het Nationaal Park jaarlijks een bijdrage zullen leveren. Dat kan ook in het leveren van uren of uitvoering van projecten zijn. Ook is het de bedoeling dat het bedrijfsleven meebetaalt, bijvoorbeeld in combinatie met het gebruik van het logo en de naam van het Nationaal Park Hollandse Duinen bij de promotie van commerciële activiteiten.

Het wordt een spannende tijd voor het Nationaal Park. Van een goed idee, waar van alle kanten enthousiast op is gereageerd, moet de stap worden gemaakt naar een organisatie met een goede, besluitvaardige structuur en voldoende financiële armslag. Alleen op die manier kan het NP Hollandse Duinen gestalte krijgen en met recht een 'Nationaal Park van Wereldklasse' worden genoemd. Aan Dunea en aan Georgette zal het niet liggen!

Kees Vertegaal
 Vertegaal Ecologisch Advies en Onderzoek
 Middelstegracht 87v
 2312 TT Leiden
vertegaal@adviseurs-ecologie.nl